

AD 51/26

LIMITE

CONF-MD 12

PRISTOPNI DOKUMENT

Zadeva: SKUPNO STALIŠČE EVROPSKE UNIJE
– Sklop 6: Zunanji odnosi

PRISTOPNA POGAJANJA

Republika Moldavija

SKUPNO STALIŠČE EU

(na podlagi pogajalskega stališča Moldavije AD 39/26 CONF-MD 10)

Pogajalski sklop: 6

zunanji odnosi

Vključno s poglavjema 30 – Zunanji odnosi ter 31 – Zunanja, varnostna in obrambna politika

SKUPNO STALIŠČE EVROPSKE UNIJE

To stališče Evropske unije temelji na njenem splošnem stališču za pristopno konferenco z Moldavijo (AD 11/24 CONF-MD 2) in zanj veljajo pogajalska načela, ki jih je ta pristopna konferenca potrdila, kar zlasti pomeni, da:

- kakršno koli mnenje, ki ga o določenem poglavju pogajanj izrazita Moldavija ali EU, v ničemer ne vpliva na stališče, ki ga lahko zavzameta o drugih poglavjih;
- se dogovori, doseženi med pogajanjmi o posameznih poglavjih, tudi delni, ne morejo škodovati kot dokončni, dokler ni dosežen splošni dogovor o vseh poglavjih;

za to stališče veljajo tudi zahteve iz točk 5, 12, 42, 49, 50, 51 in 52 pogajalskega okvira.

EU spodbuja Moldavijo, naj nadaljuje proces usklajevanja s pravnim redom EU ter ta pravni red dejansko izvaja in uveljavlja. Prav tako naj že pred pristopom na splošno oblikuje politike in instrumente, ki bodo čim bližji politikam in instrumentom EU.

EU ugotavlja, da Moldavija v svojem stališču AD 39/26 CONF-MD 10 sprejema pravni red EU iz sklopa 6, kakršen je v veljavi 8. julija 2026, in izjavlja, da bo do datuma pristopa k Evropski uniji pripravljena za njegovo izvajanje.

1. Poglavje 30 – Zunanji odnosi

EU je seznanjena z delno usklajenostjo Moldavije s pravnim redom EU na področju **skupne trgovinske politike**. EU od Moldavije pričakuje, da bo okrepila svoje upravne zmogljivosti in tako zagotovila, da bodo njeni mednarodni sporazumi skladni s pravnim redom EU in da se bo vsa neposredno veljavna zakonodaja EU na področju skupne trgovinske politike EU učinkovito uporabljala do datuma pristopa. EU je seznanjena z zavezo Moldavije, da bo do datuma pristopa na večstranskem in dvostranskem področju usklajena s stališči EU v okviru skupne trgovinske politike. EU Moldavijo poziva, naj še naprej tesno sodeluje z Evropsko komisijo pri vseh spremembah trgovinske politike v predpristopnem obdobju ter se pridruži politikam in stališčem EU do tretjih držav in v mednarodnih organizacijah, tudi pri vseh pogajanjih v okviru Svetovne trgovinske organizacije.

EU poudarja, da je Moldavija tista, ki mora zagotoviti, da bodo ob pristopu vsi njeni **mednarodni sporazumi**, zlasti vsi sporazumi o trgovini ali bilateralne investicijske pogodbe med Moldavijo in tretjimi državami, skladni s pravnim redom Unije. EU Moldavijo opozarja, da bo morala prekiniti vse obstoječe dvostranske sporazume med Moldavijo in tretjimi državami ter vse druge mednarodne sporazume, ki jih je Moldavija sklenila in ki niso združljivi z obveznostmi članstva v EU ter zlasti z izključno pristojnostjo EU na področju skupne trgovinske politike. EU bo pozorno spremljala prizadevanja Moldavije v zvezi s tem.

EU poudarja, da je pomembno, da Moldavija do datuma pristopa v celoti prekliče vse sporazume o prosti trgovini in zagotovi, da bodo vsi sporazumi o trgovini, naložbah in gospodarskem sodelovanju ter drugi zadevni sporazumi usklajeni s pravnim redom Unije. Moldavija naj EU obvešča o vsebini vseh tozadevnih pogajanj s tretjimi državami in se pri vseh takšnih pogajanjih tesno usklajuje s Komisijo. EU poudarja, da je pomembno, da Moldavija zagotovi, da bi morali vsi morebitni novi trgovinski sporazumi, ki jih bo Moldavija do datuma pristopa sklenila s tretjimi državami, vsebovati določbo, ki Moldaviji omogoča prekinitev sporazuma še pred pristopom brez kakršnega koli nadomestila s strani EU. EU opozarja, da mora Moldavija od datuma pristopa uveljavljati skupno carinsko tarifo EU za vse izdelke ter trgovinsko liberalizacijo EU za storitve.

EU je seznanjena z usklajenostjo Moldavije s pravnim redom EU na področju **nadzora izvoza blaga z dvojno rabo**. EU od Moldavije pričakuje, da bo okrepila svoje upravne zmogljivosti in pripravljenost osebja, da se bodo pravila EU na tem področju učinkovito uporabljala v času pristopa. EU prav tako poudarja, da je za Moldavijo pomembno, da redno posodablja nacionalni seznam za nadzor blaga z dvojno rabo v skladu z najnovejšim seznamom iz Priloge I k Uredbi (EU) 2021/821, kakor je bila spremenjena. EU je seznanjena s trenutnimi prizadevanji Moldavije za pridružitvev **Wassenaarskemu sporazumu**, ki lahko olajša priprave na izvajanje pravnega reda Unije na področju blaga z dvojno rabo, in Moldavijo poziva, naj brez odlašanja zaključi postopek pristopa. EU Moldavijo tudi poziva, naj zagotovi čimprejšnji pristop k skupini držav dobaviteljic jedrskega blaga in režimu kontrole raketne tehnologije. EU poleg tega Moldavijo poziva, naj razmisli o možnosti, da bi pristopila k Avstralski skupini, kar bi pomenilo napredek v smeri uskladitve s pravnim redom EU in članstva v Avstralski skupini.

Moldavija mora poleg tega uporabljati pravila EU o uradno podprtih izvoznih kreditih in zagotoviti učinkovito izvrševanje ukrepov EU na področju trgovinske zaščite ob pristopu.

EU ugotavlja, da v Moldaviji ne obstaja nacionalna zakonodaja, ki bi urejala **pregled neposrednih tujih naložb**, in pozdravlja njeno zavezo, da svojo zakonodajo do konca leta 2025 še naprej usklajuje s pravili EU na tem področju. EU poudarja, da je za Moldavijo pomembno, da se uskladi z določbami Uredbe (EU) 2019/452 o pregledu neposrednih tujih naložb, tudi z določbami revidirane uredbe, potem ko bo sprejeta.

EU ugotavlja, da Moldavija na področju **instrumentov zunanje politike** ni udeležena v **kimberleyskem procesu**. EU nadalje ugotavlja, da bo Moldavija od datuma pristopa k EU samodejno udeležena v kimberleyskem procesu. EU zato Moldavijo poziva, naj nadaljuje priprave, vključno z usklajevanjem zakonodaje, da bi zagotovila, da se bodo od datuma pristopa uporabljala pravila, ki urejajo kimberleyski proces. EU ugotavlja, da Moldavija ni usklajena s pravnim redom EU na področju **preprečevanja mučenja**. EU poudarja, da je za Moldavijo pomembno, da se v celoti uskladi z določbami Uredbe (EU) 2019/125 o preprečevanju mučenja, in ponovno opozarja, da je treba zagotoviti, da se bodo pravila učinkovito uveljavljala ob pristopu.

EU ugotavlja, da je Moldavija na področju **politike zunanjega delovanja** zavezana politiki in načelom EU, ki usmerjajo njena mednarodna partnerstva. EU Moldavijo spodbuja, naj vzpostavi pravni okvir, ki bo zajemal mednarodno sodelovanje in razvojno politiko v skladu s politikami in načeli EU, vključno s krepitvijo upravnih zmogljivosti.

EU ugotavlja, da je Moldavija na področju **politike humanitarne pomoči** zavezana politiki in načelom EU, ki usmerjajo zagotavljanje humanitarne pomoči. EU pozdravlja dejstvo, da je Moldavija pred kratkim vzpostavila pravni okvir, ki bo zajemal politiko humanitarne pomoči tretjim državam v skladu s politikami in načeli EU.

EU ugotavlja, da ima Moldavija v zvezi z **bojem proti korupciji na področju zunanjih odnosov** vzpostavljen pravni okvir in tudi nacionalno strategijo za boj proti korupciji. EU od Moldavije pričakuje, da bo okrepila boj proti korupciji z učinkovitim in vztrajnim izvrševanjem protikorupcijskih ukrepov, vključno s preventivnimi ukrepi in ozaveščanjem.

2. Poglavje 31 – Zunanja, varnostna in obrambna politika

EU pozdravlja dejstvo, da zunanjo, varnostno in obrambno politiko Moldavije usmerja strateška odločitev Moldavije za članstvo v EU in da se ta odločitev v tej politiki tudi odraža.

EU ugotavlja, da je Moldavija v zvezi z **institucijami in postopkom odločanja** na dobri poti, da se pripravi na učinkovito in pravočasno izvajanje SZVP EU. EU Moldavijo spodbuja, naj okrepi svoje institucionalne zmogljivosti na tem področju.

EU izpostavlja svoj daljnosežni **politični dialog** z Moldavijo, ki odraža širino in globino našega sodelovanja z Moldavijo na področjih SZVP in SVOP. EU je seznanjena z odločno zavezo Moldavije, da na podlagi strateške in proaktivne zunanje politike napreduje k članstvu v EU. EU je seznanjena s tem, da Moldavija vzdržuje reden politični dialog in stike s številnimi tretjimi partnerji [...], pa tudi, da ima dejavno vlogo v regiji in pri regionalnih pobudah/formatih, pri čemer zavzema stališča, usklajena z vrednotami EU in njenimi zunanjepolitičnimi interesi. Moldavija je v odziv na vojno agresijo Rusije proti Ukrajini izrazila odločno podporo suverenosti, neodvisnosti in ozemeljski celovitosti Ukrajine.

Kar zadeva **skupno zunanjo in varnostno politiko (SZVP)**, EU ugotavlja, da je Moldavija leta 2024 dosegla 91-odstotno stopnjo usklajenosti z izjavami visokega predstavnika v imenu EU in sklepi Sveta o omejevalnih ukrepih. EU Moldavijo odločno spodbuja, naj sprejme nadaljnje konkretne ukrepe za popolno uskladitev z izjavami visokega predstavnika v imenu EU in sklepi Sveta o omejevalnih ukrepih, v skladu z načeloma suverenosti in ozemeljske celovitosti vseh držav, da bi do datuma pristopa dosegla 100-odstotno uskladitev.

EU ugotavlja, da je Moldavija le delno usklajena s pravnim redom EU na področju **omejevalnih ukrepov**. EU od Moldavije pričakuje, da se bo do datuma pristopa povsem uskladila z vsemi režimi sankcij EU. EU je seznanjena s tem, da si oblasti prizadevajo zakonodajo in mehanizme o izvajanju omejevalnih ukrepov uskladiti s pravnim redom EU. EU Moldavijo poziva, naj še naprej krepi okvir za izvajanje sankcij v skladu s pravnim redom EU.

EU je seznanjena z zavezo Moldavije, da bo podpirala ukrepe in dejavnosti, ki jih EU izvaja za **preprečevanje konfliktov**, in pri njih tudi sodelovala, tudi z vzpostavitvijo nacionalnega mehanizma zgodnjega opozarjanja. EU Moldavijo poziva, naj svoj zakonodajni in tehnični okvir za preprečevanje konfliktov dodatno uskladi s pravnim redom EU in naj še zmanjša vrzel med zgodnjim opozarjanjem in zgodnjim ukrepanjem, pri tem pa zagotovi, da ukrepi za preprečevanje konfliktov temeljijo na celovitih analizah. Kar zadeva **neširjenje orožja**, EU ugotavlja, da Moldavija podpira njene cilje glede razorožitve, nadzora nad orožjem in neširjenja orožja ter je pripravljena še naprej sprejemati in izvajati pravni red EU s tega področja. EU je seznanjena s tem, da je Moldavija država pogodbenica vseh pomembnejših mednarodnih sporazumov v zvezi z neširjenjem orožja za množično uničevanje, pa tudi s področja konvencionalnega orožja. EU izpostavlja pomen usklajevanja s stališči EU v različnih mednarodnih forumih za neširjenje orožja in nadzor nad orožjem, kar je pomembna prednostna naloga EU.

EU je seznanjena s tem, da Moldavija pripravlja poseben dokument nacionalne politike o **osebnem in lahkem orožju** ter izvedbeno strukturo, ter jo spodbuja, naj nadaljuje svoja prizadevanja in čim prej sprejme dokument nacionalne politike ter izkoristi razpoložljivo podporo, ki jo financira EU. EU Moldavijo spodbuja, naj sprejme dokument nacionalne politike o osebem in lahkem orožju, ki bo temeljil na načelih strategije EU zoper nedovoljeno strelno orožje, osebno in lahko orožje ter pripadajoče strelivo.

Kar zadeva **sodelovanje z mednarodnimi organizacijami**, EU ugotavlja, da je Moldavija dejavna članica več kot 90 mednarodnih organizacij, vključno s ključnimi institucijami, kot so Združeni narodi, Svet Evrope in Organizacija za varnost in sodelovanje v Evropi. EU ugotavlja tudi, da je Moldavija pogodbenica Rimskega statuta, ki je začel veljati 1. januarja 2011. EU ugotavlja, da se Moldavija dosledno usklajuje s stališči EU v mednarodnih forumih, tudi glede vojne agresije Rusije proti Ukrajini, s čimer kaže svojo zavezanost mednarodnemu redu, ki temelji na pravilih. EU Moldavijo spodbuja, naj si še naprej prizadeva za izpolnjevanje svojih obveznosti in izvajanje priporočil različnih mednarodnih organov.

EU z zadovoljstvom ugotavlja, da Moldavija proaktivno sodeluje v **mednarodnih forumih za človekove pravice**, zlasti pa, da sistematično podpira prioritete in ukrepe EU v okviru Združenih narodov, Sveta Evrope in Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi ter se z njimi usklajuje. EU pozdravlja zavezo Moldavije, da bo svoje prednostne naloge na področju človekovih pravic še naprej usklajevala z akcijskim načrtom EU za človekove pravice in demokracijo ter akcijskim načrtom za enakost spolov III (GAP III).

EU ugotavlja, da je sporazum o varnosti podatkov med EU in Moldavijo v veljavi od leta 2018. EU prav tako ugotavlja, da je sporazumu o varnosti podatkov sledil izvedbeni dogovor, ki je začel veljati 26. januarja 2021. EU ugotavlja, da je Moldavija izrazila pripravljenost za nadaljnje usklajevanje z varnostnimi ukrepi EU ter da trenutno krepi svoje institucionalne zmogljivosti in razvija nadaljnje zakonodajne, fizične in tehnične ukrepe. EU poudarja, da se bo morala Moldavija do pristopa uskladiti s temi pravili, da bo lahko zagotovila varno elektronsko izmenjavo tajnih podatkov.

EU je seznanjena z novo nacionalno varnostno strategijo in nacionalno obrambno strategijo Moldavije, ki upoštevatata trenutne grožnje in ustrezne konceptualne pristope k preprečevanju **hibridnih groženj**, ob večjem poudarku na celostnem in vsevladnem pristopu. EU Moldavijo poziva, naj izvaja ukrepe in si še naprej prizadeva za strukturno usklajevanje prizadevanj med vladnimi organi in področji. EU Moldavijo spodbuja, naj si še naprej odločno prizadeva za učinkovito obravnavanje **tujega manipuliranja z informacijami in vmešavanja**, vključno z dezinformacijami, ter sprejme ukrepe za krepitev družbene odpornosti proti tujemu manipuliranju z informacijami in vmešavanju ter drugim oblikam hibridnih groženj. Glede na intenzivnost ruskega vmešavanja EU Moldavijo spodbuja, naj stalno prilagaja orodja za boj proti tujemu manipuliranju z informacijami in vmešavanju, tudi z izvajanjem nabora orodij EU za preprečevanje tujega manipuliranja z informacijami in vmešavanja ter morebitnim sprejetjem zakonodaje, usklajene z aktom o digitalnih storitvah.

EU je seznanjena s prizadevanji Moldavije za reformo in posodobitev obrambnega sektorja z nadaljnjim poudarkom na vključevanju v varnostno in obrambno strukturo Evropske unije. V zvezi s tem Moldavija **krepi vojaške obrambne zmogljivosti** prek evropskega mirovnega instrumenta.

EU pozdravlja okrepljeno sodelovanje z Moldavijo na področju **varnostnih in obrambnih** zadev, tudi podpis partnerstva med EU in Moldavijo na področju varnosti in obrambe (nezavezujoči instrument) maja 2024, s katerim je bila vzpostavljena platforma za okrepljen dialog in sodelovanje, s tem pa so bile okrepljene tudi zmogljivosti na področju varnosti in obrambe, kar odraža intenzivnejši dialog in sodelovanje med stranema.

EU je seznanjena s prispevkom Moldavije k misijam in operacijam EU za krizno upravljanje v okviru **skupne varnostne in obrambne politike (SVOP)**, zlasti pri EUFOR Althea v Bosni in Hercegovini ter pri EUTM Somalia. EU je seznanjena tudi s prejšnjimi prispevki Moldavije k EUTM Mali in EUTM v Srednjeafriški republiki.

EU je seznanjena s tem, da se Moldavija zanima za sodelovanje v projektih **stalnega strukturnega sodelovanja** (PESCO). EU Moldavijo poziva, naj si še naprej prizadeva za sodelovanje v vseh ustreznih projektih PESCO v prihodnosti. Ker gre za okvir pod vodstvom držav članic, takšne zahteve najprej ocenijo udeleženci zadevnih projektov.

EU ugotavlja, da ima Moldavija v zvezi z **bojem proti korupciji na področju zunanje, varnostne in obrambne politike** vzpostavljen pravni okvir za boj proti korupciji na teh področjih. EU od Moldavije pričakuje, da bo okrepila boj proti korupciji z učinkovitim in vztrajnim izvrševanjem protikorupcijskih ukrepov, vključno s preventivnimi ukrepi in ozaveščanjem ter krepitvijo medinstitucionalnega usklajevanja med ustreznimi protikorupcijskimi organi.

* * *

Glede na trenutno stanje pripravljenosti in pod pogojem, da se bo Moldavija še naprej uspešno usklajevala s pravnim redom EU, ki je zajet v naslednjih poglavjih, in ga tudi izvajala, EU ugotavlja, da se ta poglavja lahko začasno zaprejo šele potem, ko bodo po mnenju EU izpolnjena naslednja merila:

Poglavje 30 – Zunanji odnosi

- Moldavija svoj pravni okvir še naprej usklajuje z določbami Uredbe (EU) 2021/821 o nadzoru izvoza blaga z dvojno rabo, kakor je bila spremenjena, in z določbami Uredbe (EU) 2019/452 o pregledu neposrednih tujih naložb, kakor je bila spremenjena, ter z določbami Uredbe (EU) 2019/125 o preprečevanju mučenja.
- Moldavija Komisiji predloži akcijski načrt s celovitim seznamom svojih mednarodnih sporazumov, da bi te sporazume uskladila s pravnim redom Unije z dnem pristopa.

Poglavje 31 – Zunanja, varnostna in obrambna politika

- Moldavija sprejme dokument nacionalne politike o osebnem in lahkem orožju za leto 2025 na podlagi načel iz strategije EU zoper nedovoljeno strelno orožje, osebno in lahko orožje ter pripadajoče strelivo ter v njem določi obseg odgovornosti nacionalnih organov in ukrepe, ki jih je treba sprejeti, ter konkretno napreduje pri njegovem izvajanju.

Spremljanje napredka pri usklajevanju s pravnim redom EU in njegovem izvajanju se bo nadaljevalo ves čas pogajanj. EU poudarja, da bo posebno pozornost namenila spremljanju vseh navedenih posameznih zadev, da bi zagotovili ustrezno upravno zmogljivost Moldavije, njeno zmogljivost za dokončno uskladitev s pravnim redom EU v vseh sektorjih iz tega sklopa ter nadaljnji napredek pri njegovem izvajanju in uveljavljanju. Posebno pozornost je treba nameniti povezavam med poglavji tega sklopa in drugimi pogajalskimi poglavji. Končna ocena skladnosti zakonodaje Moldavije s pravnim redom EU ter sposobnosti te države za izvajanje bo možna šele v poznejši fazi pogajanj.

Glede na navedeno bo morala konferenca ponovno obravnavati ta sklop, ko bo primerno.

EU še opozarja, da utegnejo biti med 8. julijem 2026 in zaključkom pogajanj sprejeti novi akti pravnega reda EU.